

Räddaren av Norregården

Historien om Hans Andersson (1612–1689)
och striden om fädernegården i Pesarby.

Gemini Notebook

Mannen och rötterna i Pesarby

The Protagonist

Född: 1612 i Norregården, Pesarby (Dannemora socken).

Död: 1689 på samma gård.

The Family Tree

Fader: Bonden Anders Matsson (Maka: Okänd)

Huvudperson: Hans Andersson

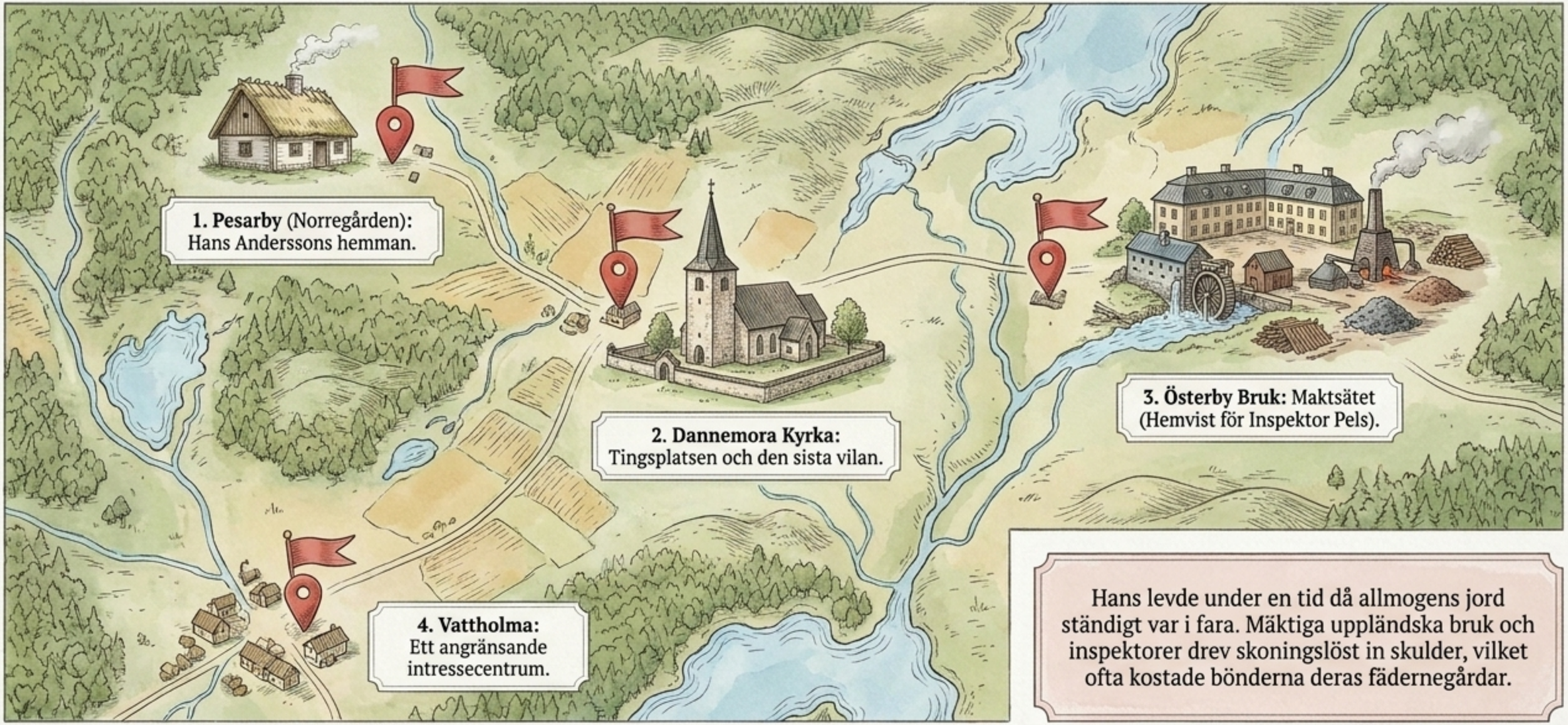
Bror: Mats Andersson (Central för kommande kris)

Hustru: Karin Simonsdotter

Gemini Notebook

Skuggan av de mäktiga bruken

Hans levde under en tid då allmogens jord ständigt var i fara. Mäktiga uppländska bruk och inspektorer drev skoningslöst in skulder, vilket ofta kostade bönderna deras fädernegårdar.

Gemini Notebook

Skulderna hopar sig (1673–1677)

29 maj 1673 (Dannemora ting):
Gården i fara. Norregården ”uppbjuds” – ett första steg mot tvångsförsäljning.

3 nov 1676: Slaget faller.
Hans åläggs att betala sin avlidne bror Mats Anderssons skuld till Österby Bruk. Summa: **310 daler** (ett enormt belopp).

16 maj 1677: Nya krav.
Mats Simonsson från Berg kräver ytterligare betalning av Hans och hans syskon för hus och jord.

Gemini Notebook

Rättegången den 8 september 1683

Utmanarna (Kärande):
Johan Johansson (Ladugården) & John Eriksson (Vattholma) klandrar Hans rätt till gården.

Hotet (Bruksmakten):
Inspektor Pels på Österby hade tidigare låtit uppbjuda gården för obetalda skatter (”utlagor”).

Inspektor Pels

Betalade lån / Löste ut

Manövern (Försvaret):
Hans Andersson

Resultatet: Hans återlöste fastebrevet på Pesarbyhemmanet med egna medel.

Gemini Notebook

Domen och eftermälet

”Kärandet ogillades.” – Gården stannar i Hans ägo.

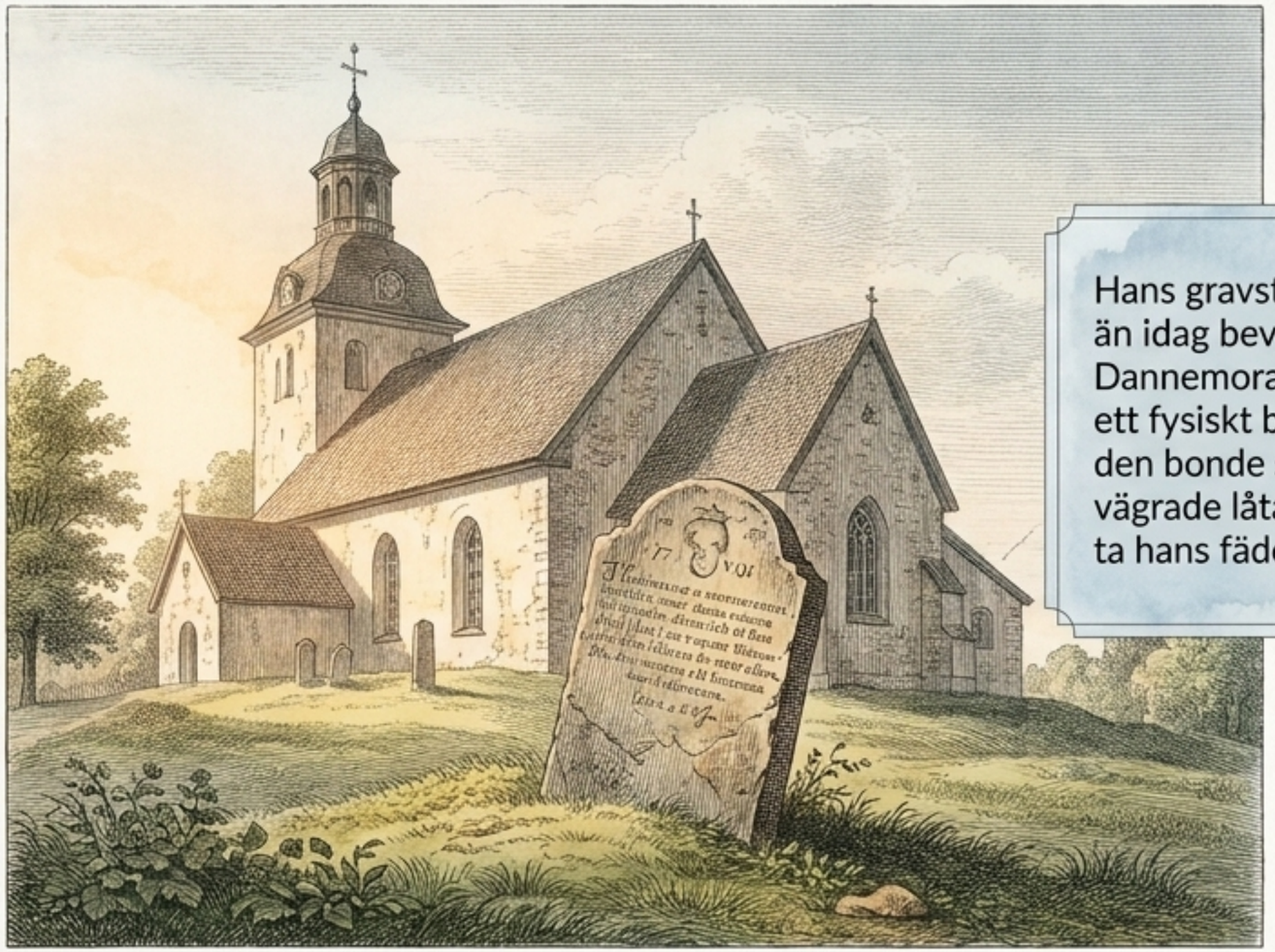
”Hade ej Hans Andersson i tid trätt fram och löst in hemmanet, skulle gården ha varit förlorad för släkten för elltid.”

Hans agerande var inte bara en juridisk seger; det var en avgörande räddningsinsats för kommmande generationer i Pesarby.

Gemini Notebook

Minnet i sten vid Dannemora

Hans gravsten finns än idag bevarad vid Dannemora kyrka – ett fysiskt bevis på den bonde som vägrade låta bruken ta hans fädernearv.

Efter ett liv som spände över nästan hela den svenska stormaktstiden, avled Hans Andersson år 1689 hemma i Norregården.

Gemini Notebook

Kunskapens kedja – Så vet vi detta

1600-tal: Originalkällorna

De bevarade domböckerna från Dannemora ting (1673–1683).

1933: Arkivarien

A. G. Holmkvists anteckningar om kyrkoherde Magnus Petris släkt (Landsarkivet i Uppsala).

Nutid: Ättlingarna

Sammanställt av Aina Arnarp och digitaliserat av Håkan Bergström (2000).

En historia räddad från arkiven, precis som Norregården en gång räddades av Hans Andersson.

Gemini Notebook